

VALA LAFI 1: TAU PALANA MAUTALI MA E TAU LEKUA TUTUPU FAKALUTUKIA

Ko e Palana nei ke fakakatoatoa to hoko e taha lekua tupu fakalutukia po ke taha lekua fakamatekelea. Ko e magaaho ka tupu e taha lekua fakamatekelea, to liga kua lata he haau a maaga ke felevekiaki ni ke hoko ke he tolu e aho to hoko mai e lagomatai pauki. Maeke e Palana nei ke fakaaoga ko e laupepa tu tokotaha ka ko e tohi lagomatai he Tau Maaga Lotu Mauokafua ne tauteute pauaki ke lagomatai aki a koe ke fakagahuahua e Palana.

Ko e Kakano he Palana nei

- Lagomatai i a koe ke maama e tau matematekelea ne ha ha ki ai he haau a maaga
- Fakailoa ki a koe e tau matematekelea mo e tau mena ka mumui mai ha ko e tau matematekelea ne lauia ai haau a maaga
- Mitaki ke iloa e koe e tau puhala ke fakaaoga ke fakapuloa e tau mena hagahaga kelea mo e tau mena fakamatakutaku
- Lagomatai i a koe ke iloa ko e heigoa haau ke taute ke tauteute mau haau a maaga, mo e lagomatai a lautolu ne fa falanaki ki a koe, ke fahia ka tupu e taha lekua fakalutukia

Ha tautolu a Maaga

Higoa he lotu:	Ko e numela he tau tagata he fakapotopotoaga:
Ko fe e tokaaga he fale tapu po ke fale he lotu:	Ko e (tau) matakavi ne nonofo ai e tau tagata he fakapotopotoaga:
Numela telefoni:	Poko kupega hila:
Meli hila:	Tau vala tala mai he tau poko kupega hila:
Matapatu matakau (kaeke kua lata ai):	

Matakau taute e tau Fakatokatokaaga

Higoa he tagata taute e tau fakatokatokaaga ka fai lekua tupu fakalutukia:
Haana a (tau) numela telefoni:
Haana a (tau) meli hila:

Tau higoa, tau puhala ke matutaki mo e tau kotofaaga ki loto he matakau taute e tau fakatokatokaaga

1. Higoa Kotofaaga (Tau) numela telefoni	4. Higoa Kotofaaga (Tau) numela telefoni
2. Higoa Kotofaaga (Tau) numela telefoni	5. Higoa Kotofaaga (Tau) numela telefoni
3. Higoa Kotofaaga (Tau) numela telefoni	6. Higoa Kotofaaga (Tau) numela telefoni

Ko e mena mitaki ke fai foki ke he taha fakamauga he tau pale tua neke seki kua nakai ata e tau tagata nei

Lago ki ai e fekau ke matutaki ki a lautolu nei...

Tau faahi leveki ke he tau lekua tutupu fakalutukia (kaeke kua lata ki ai):	Higoa	Matutakiaga
Auckland Emergency Management (AEM)	Higoa	Matutakiaga
Matapatu matakau lotu he motu (kaeke ke lata ai)	Higoa	Matutakiaga
Tau tutaki maaga (lalafi ki ai e tau tagata gahua foaki noa)	Higoa	Matutakiaga
Tau matutakiaga fakapuloa tala mo e tau tau	Higoa	Matutakiaga

Ko e tau matematekelea fe ne ligaliga ke lauia e maaga?

Fakaaoga e puhala onono ha Okalana ke he tau matematekelea mo e tau mena iloa hagaa ke he tau matematekelea ne kua fita e lauia ki ai mo e/po ke tau lekua tutupu fakalutukia ne kua lauia e maaga.

Matematekelea 1	Tau talahauaga (tau hagahaga kelea mo e tau mena ka mumui mai ai)
Matematekelea 2	Tau talahauaga
Matematekelea 3	Tau talahauaga
Matematekelea 4	Tau talahauaga
Matematekelea 5	Tau talahauaga

Manamanatu ke he tau puhala ke tuku hifo e tau hagahaga kelea. Kaeke kua lata kumikumi ke he tau hatakiaga mai he tau aisini tuga e AEM mo e FENZ.

Tau matutakiaga

Ko e heigoa e tau puhala mua atu ke matutaki mo e haau a maaga? Fai nakai ke he tau vagahau kehekehe ne kua lata ke fai manatu ki ai?

Puhala	Tau vala tala
Puhala	Tau vala tala
Puhala	Tau vala tala
Puhala	Tau vala tala
Puhala	Tau vala tala

Malolo katoatoa

Ne ke fai tagata/matakau hagahaga kelea he haau a maaga. To matutaki fefe e maaga mo e lagomatai ke he tau matakau nei ke teuteu to hoko po ke lagomatai he magaa ho kua fita e tupu e lekua fakalutukia? (Fakamolemole ti fakamailoga he gahuahua a koe ki ai)

- Tauteute e taha fakamauaga he tau tagata/matakau ne lololole he haau a maaga ne kua lata lahi ke moua e taha lagomatai
- Fakakite e tau koloa ne maeke he haau a maaga ke foaki ke lagomatai aki ke moua e malolo katoatoa, lalafi ki ai e tau koloa mahuiga (tau tupe, tau menakai, vai, tau mena tui, tau kafu, tau koloa fale, lagomatai malolo tino, fakamaluaga mo falu foki)
- Talaga e taha Fakatokaaga ma e tau Lekua Fakalutukia (Household Emergency Plan) ma e ha mutolu a tau magafaoa
- Fakakite e tau puhala ke fetatai oti mo e mau teuteu oti e tau tagata he maaga

Fale ne takitaki he tau tagata he maaga (Community-Led Centre)

Ka tupu e taha lekua fakalutukia, to ata nakai e haau a fale matakau ke fakaaoga ko e Community-Led Centre?

E Nakai

Ka e, finaatu ke he tau hatakiaga he AEM hagaa ke he puhala ke fakatokatoka he <https://www.aucklandemergencymanagement.org.nz/community-emergency-hubs>

Tau koloa mo e tau fahia

- Taute e taha fakamauaga ko e heigoa e tau koloa ke lata ma e tau lekua tutupu fakalutukia ne kua liga kua lata ke fai
- Fakakite oti e tau koloa ke lata ma e tau lekua tutupu fakalutukia haau ne kua fita he fai
- Fakakite e tau matakau he maaga mo e tau gahua muaatu ki a lautolu ne nonofo tata ne kua liga ke foaki e tau lagomatai ke he haau a maaga
- Manamanatu ko e heigoa e tau fakaakoaga ne kua lata ke fai ke mau amanaki mo e fahia ke tau ke he tau lekua tutupu fakalutukia

Ko e Fakatokatokaaga nei kua lata ke fakapuloa atu ke he maaga katoa kaeke ke fai aoga ka moua mai. Ko e tau puhala nei ne liga ke matutaki mo e lopoti mai e maaga ke gahua aulua ke he Fakatokatokaaga:

- Tau fakapotopotoaga lotu mo e tau fono
- Tau fakailoaaga he tau lapa ne tuku ai e tau fakailoaaga maaga
- Tau fakailoaaga po ke tau tala tohi he tau fakailoaaga maaga
- Tau fakaakoaga fakamahani